

Jørn Sigurd Maurud
Riksadvokat

20. 02. 2024

Ruspolitikk og rettssikring

Riksadvokaten er gjort kjent med ansvaret for rettssikkerhet og grunnlovssikring, men Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk (AROD) har ikke hørt tilbake etter flere års sivil ulydighet. Like fullt er status at staten i 15 år har [sviktet](#) ansvar for forfulgte grupperinger, og ettersom regjeringens Rushåndhevingsutvalg truer med å bli ett nytt lavmål har AROD i 10 brev sendt 200 gram cannabis til ansvarlige for ruspolitikken, samt fagfolk som er ønsket som vitner.

Vi har lagt 200 gram på rettsstatens vektskål. 200 gram for 200 års rettshistorie som står på spill, og behovet for rettsutvikling er opplagt. Ettersom regjeringens ruspolitikk bryter med forpliktelser til forfulgte grupperinger, inviterer AROD til rettsforhandlinger, og Riksadvokaten har et selvstendig ansvar for rettssikkerheten.

Siden Straffelovkommisjonens rapport i 2002 har det faglige grunnlaget for ruspolitikken blitt stadig mer utvannet. Flere utredninger bekrefter det manglende grunnlaget for straff, men regjeringens politikk forblir definert av den moralske panikken som Rusreformutvalget påpekte. Riksadvokaten må derfor vektlegge prinsipper som må veie tungt om en liberal rettsstat skal bestå, og Rolleforståelsesutvalgets fokus på en konflikt mellom styringsjuss og rettighetsjuss, hvor sistnevnte er blitt nedprioritert avslører et systemisk problem.

I den grad rettighetsjussen har blitt nedprioritert, har ruspolitikken et problem med menneskerettighetene, og AROD har vist koblingen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse. Riksadvokaten har et lederansvar for å sikre lov og rett, og vi kan ikke vente.

Om ikke Riksadvokaten forbereder rettsforhandlinger, vil neste skritt for AROD være et permanent utsalgsted for cannabis i Oslo. For beskyttelse mot det kriminelle markedet, vil vi tilby kvalitetssikrede varer og trygge omgivelser, og forsvare grunnen prinsipielt. Vi vil tilby et lite stykke Norge, slik Grunnloven legger opp til, og vi vil ikke gi oss før vi har avklart hvordan forbudet oppfyller et legitimt formål når stadig flere stater regulerer cannabis for å beskytte folkehelsen.

I tillegg til et kontrollert utsalgsted kommer vi til å sende flere brev med cannabis til politikere, professorer, og andre portvoktere. Stadig flere vil kjenne ubehag forbundet med å videreføre jakten på syndebukker, men alt dette kan unngås. Riksadvokaten trenger bare ta ansvar for rettssikring nå, og AROD tilbyr konstitusjonell avklaring.

Vi har i tidligere korrespondanse gitt Riksadvokaten oversikt over rettighetsargumentet. Til sammen har Riksadvokaten det som trengs for å erkjenne forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, og [denne](#) oppdaterte spørsmålslisten oppsummerer det konstitusjonelle terrenget forbundet med ruspolitikk. Den viser også at Høyesteretts rettighetsanalyse ikke tilfredsstillende til en upartisk og kompetent behandling, og Riksadvokaten må trygge rettssikkerheten.

Dette gjøres ved en verdig rettsprosess, og AROD tilbyr følgende bevisoppgave og rettsløp:

Foreløpig bevisoppgave og avklaring av rettsløp

For forsvarlig utgangspunkt ønskes stor rettsal og strømming av forhandlingene.

Følgende rettsløp legger grunnen for grunnlovssikring:

- Dag 1: innledende prosedyrer og visning av Moving a Nation Forward.

Dokumentaren [Moving a Nation Forward](#) viser hvordan Norge i 60 år har videreført narkotikaforbudet på sviktende premisser. I 15 år har staten sviktet ansvaret for forfulgte grupperinger, og rettens forhandlinger tar utgangspunkt i informasjonen som kommer frem.

I den grad påtalemyndigheten, regjeringen, eller Justisdepartementet har motforestillinger til dokumentaren, vil forsvaret informeres i forkant slik at bevisoppgave og vitnelister kan oppdateres. Vi ønsker ikke å kaste bort rettens tid. Det er likevel rettens ansvar å klarlegge om ruspolitikken er forbundet til fortidens vilkårlige forfølgelse, og i den grad påtalemyndigheten, justisdepartementet, eller statsministerens kontor motsetter seg en slik sammenheng, vil vitneboksen avklare om motforestillingene har vekt.

Om staten samlet avviser påstandene som fremgår av dokumentaren, vil forsvaret legge frem tre filmer til som bekrefter det samlede bildet. Vi kommer tilbake til dette, men påstandene om rettighetsbrudd er så godt dokumentert at instruks og retningslinjer tilsier at påtalemyndigheten stiller seg bak ARODs krav om at de ansvarlige for straff må vitne. Dette vil klargjøre det prinsipielle terrenget forbundet med ruspolitikken, og [spørsmålene](#) til justisminister er et minstemål av hva som må besvares for at straff skal videreføres. I den grad riksadvokaten eller påtalemyndigheten har motforestillinger, vil forsvaret informeres i forkant, slik at vi kan belyse bedre enkelte områder.

Spørsmålslisten er ellers omfattende. Den viser at Storting, Regjering, og Justisdepartement har sviktet fagansvaret for ruspolitikken i 20 år, og sunn dømmekraft tilsier at Riksadvokaten

og påtalemyndigheten stiller seg på Grunnlovens side. Det betyr at påtalemyndigheten erkjenner (1) sammenhengen mellom ruspolitikken og tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, (2) at integriteten til fagfelt og system tilsier en grundig gjennomgang, og (3) at Justisministerens svar på spørsmål avgjør grunnlovens vekt og om Ansvarlighetsloven kommer til anvendelse.

Forsvaret har 3-20 vitner, avhengig av motforestillinger som anføres. I den grad Riksadvokaten og påtalemyndigheten motsetter seg forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, vil vi innkalle Riksadvokaten og Førstestatsadvokat Runar Torgersen som vitner. Justisministeren er uansett vitne 1, og i den grad Justisdepartementet motsetter seg forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, vil vi innkalle flere ansatte.

Nora Bergsjø, konstituert lovrådgiver ved lovavdelingen er uansett vitne 2. Hun vil redegjøre for Justis sin behandling av faggrunnlaget for ruspolitikken etter at justisministeren har redegjort for regjeringens perspektiv. I den grad Justisdepartementet/Bergsjø ikke erkjenner forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, vil forsvaret innkalle Departementsråd Heidi Heggnes, samt Kjetil Moen og Marlis Eicholz ved lovavdelingen. De kan utdype hvordan Justisdepartementet har ivaretatt sitt faglige ansvar, og i den grad departementets ledelse ikke erkjenner forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, vil forsvaret innkalle Jens Andenæs, Hans-Petter Jahre, Tonje Vang, og Arnulf Øyen.

Som medlemmer av Rushåndhevingsutvalget og regjeringens faglige alibi, kan disse juristene utdype faggrunnlaget for regjeringens politikk. Til tross for at stadig flere land regulerer cannabis for å beskytte folkehelse og FNs menneskerettighetsapparat anbefaler regulering for å beskytte samfunnet, vil regjeringen straffe på tilbakeviste premisser. Dette påfører regjeringen et konstitusjonelt problem og vitne 3 blir derfor uansett Statsminister Jonas Gahr Støre.

Vitner fra politiet kan fortelle om kilder i Arbeiderpartiet som hevder at Støre var for rusreform, men gav etter for straffelobbyen. Statsministerens vitnemål kan forventes å kaste lys over et større systemisk problem, og på dette grunnlaget kan retten avgjøre den politiske prosessens integritet.

I den grad Statsminister Jonas Gahr Støre, regjeringen, eller Justis ikke erkjenner forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, vil forsvaret innkalle Mads Andenæs, Hans Petter Rui, Henriette Sinding Aasen, Hans Fredrik Marthinussen, Bård Dyrdal, Kathrine Holter, Tania Garthus, og Morten Holmboe. I den grad Riksadvokaten og påtalemyndigheten ikke erkjenner forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, vil vi innkalle samme vitner, og de vil tilby innsikt fra fagfolks perspektiv.

Antall dager i retten avgjøres altså ut ifra hvor omfattende motforestillinger som anføres. Politiet må finne ut hvor mange av sakens aktører som motsetter seg en forbindelse mellom ruspolitikken og tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, og derfra beregnes dager i retten.

Spørsmålslisten er omfattende, og hvert vitnemål vil ta omtrent en dag. Det kan bli så mye som 22 dager i retten, men vi vet at påtalemyndigheten avsetter 60 dager for å dømme narkotikalovbrytere til lovens strengeste straff, og vi snakker om en rettsal som skal avgjøre etterkigstidens viktigste konstitusjonelle spørsmål. Prinsippet om jevnbyrdighet tilsier at de forfulgte på rusfeltet får et verdig forsvar, og 22 dager er i verste fall det som trengs for å avklare forholdet til Grunnloven.

Nå er forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse lett å avdekke. Verken Regjeringen, Justisdepartementet, eller Riksadvokaten er tjent med å motsette seg rettighetssikring, og godt mulig vil samtlige støtte et oppgjør med jakten på syndebukker. I så fall kan antall rettsdager reduseres til fire, og derfra kan en uavhengig, upartisk, og kompetent rett avhjelpe et nasjonalt traume ved å levere en dom som bekrefter forswarets påstander.

En slik dom vil markere at offentlig panikk ikke lenger styrer, gi forfulgte grupperinger et effektivt rettsmiddel, og bli en hjørnestein for bygging av integritet i rettssystemet. Den vil gi storting, regjering, og departement grunnlag for et oppgjør med vesentlige mangler og berede veien for en Sannhets- og forsoningskommisjon.

Det er vanskelig å forestille seg at Riksadvokaten ikke kjenner et lederansvar for å avhjelpe den usikkerhet som underordnede kjenner på. Det er vanskelig å tro at Riksadvokaten vil la lov og rett skure, og det er umulig at Riksadvokaten ikke ser nødvendigheten av å handle før heller enn senere.

Vi ser derfor frem til rettsforhandlinger og positivt samspill med påtalemyndigheten.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Roar' and last name 'Mikalsen' clearly legible.

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk